

Geography
Paper III
भूगोल
प्रश्नपत्रिका III

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 150

Note : This Paper contains 75 multiple choice questions. Each question carrying Two (2) marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण 75 बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला दोन (2) गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

1. The term 'erg' indicates a feature produced through .....
- (A) Erosional action of running water
- (B) Depositional action of glacier
- (C) Depositional action of wind
- (D) Erosional action of sea waves
2. The term 'Benioff Zone' relates to :
- (A) Areas along transverse plate boundaries
- (B) Areas of frequent earthquakes
- (C) Areas along a plate sliding underneath the other plate
- (D) Areas along the plate divergence

1. 'अर्ग' संज्ञेद्वारे ..... मधून निर्माण झालेले भूरूप सुचविळे जाते.
- (A) वाहत्यापाण्याचे अपक्षरण कार्य
- (B) हिमनदिचे संचयन कार्य
- (C) वाऱ्याचे संचयन कार्य
- (D) सागरी लाटांचे अपक्षरण कार्य
2. 'बेनिऑफ विभाग' म्हणजे .....
- (A) भूतबकांच्या अनुप्रस्थ सीमेवरचा प्रदेश
- (B) वारंवार भूकंप होणारे प्रदेश
- (C) एका भूतबकाखाली घसरणाऱ्या दुसऱ्या तबकाचे क्षेत्र
- (D) भूतबक अपसरण होते ते क्षेत्र

[P.T.O.]

3. The concept of sea floor spreading was propounded by : (A) Hess (B) Arthur Holmes (C) Hutton (D) Andrija Mohorovicic	3. सागरतळ विस्तार संकल्पना ..... यांनी मांडली. (A) हेस (B) आर्थर होम्स (C) हटन (D) अँड्रीजा मोहोरोविसिक
4. 'Duricrusts' are the crusts that form : (A) Within the earth crust (B) Over the glacial deposits (C) Over the weathered material (D) Over the aeolian deposits	4. पृष्ठकवच हे कवच ..... तयार होते. (A) पृथ्वीच्या कवचात (B) हिमनदीय संचयनावर (C) विदारीत पदार्थावर (D) वाऱ्याच्या संचयन पदार्थावर
5. The shadow zone of any earthquake lies at : (A) South pole (B) Between 104 and 140 longitudes (C) Between 40 S and 60 S latitudes (D) Between 104 and 140 degrees from the focus	5. कुठल्याही भूकंपाचा छाया प्रदेश ..... इथे असतो. (A) दक्षिण ध्रुव (B) 104 व 140 अंश रेखावृत्तां दरम्यान (C) 40 द आणि 60 द अक्षवृत्तां दरम्यान (D) भूकंपकेंद्रापासून 104 ते 140 अंशाच्या दरम्यान

6. The term attrition is applied to :
- (A) Wearing down of particles in motion
 (B) Rounding of particles in motion
 (C) Whirling of particles in motion
 (D) Flattening of particles in motion
7. The effect of wave refraction on the irregular coasts causes :
- (A) Erosion at bays and deposition at the headlands
 (B) Coastal subsidence
 (C) Coastal uplift
 (D) Erosion at the headlands and deposition at the bays
8. Assertion (A) : The continent of Africa does not have long and lofty fold mountain system.
 Reason (R) : The African plate has mostly the divergent type of boundaries.
 Select the appropriate option :
- (A) Both 'A' and 'R' are true and 'R' is the correct explanation of 'A'
 (B) Both 'A' and 'R' are true but 'R' is not the correct explanation of 'A'
 (C) 'A' is true and 'R' is false
 (D) 'A' is false and 'R' is true
6. .... साठी संनिघर्षण ही संज्ञा वापरली जाते.
 (A) गतीशील भरडकरण कृश होणे
 (B) गतीशील भरडकण गोळ बनणे
 (C) गतीशील भरडकणांचे चक्रीय भ्रमण
 (D) गतीशील भरडकण चपटे होणे
7. लाटांच्या अपवर्तनाचा अनियमित किनाऱ्यावर परीणाम होऊन ..... निर्माण होतात.
 (A) उपसागरांचे अपक्षरण आणि भूशिरांजवळ संचयन
 (B) सागरी अवतलन
 (C) सागरी उत्थापन
 (D) भूशिरांचे अपक्षरण व उपसागरांत संचयन
8. **विधान (A)** : आफ्रिका खंडात दूरवर पसरलेले व भव्य असे वलीपर्वत नाहीत.
कारण (R) : आफ्रिका भूपट्टाच्या बहुतांशी सीमा विळगीकरण प्रकारच्या आहेत.
 योग्य विकल्प निवडा :
- (A) 'A' व 'R' दोन्ही सत्य असून 'R' हे 'A' चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
 (B) 'A' व 'R' दोन्ही सत्य आहेत परंतु 'R' हे 'A' चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
 (C) 'A' सत्य आहे परंतु 'R' असत्य आहे
 (D) 'A' असत्य आहे परंतु 'R' सत्य आहे

9. The thermosphere :
- (A) has the highest air pressure of any layer of the atmosphere
- (B) is the hottest layer in the atmosphere because it has much carbon dioxide
- (C) is hot because molecules in it absorb high energy short wave radiation from sun
- (D) is the coldest layer of the atmosphere
10. Each gram of water that evaporates carries with it approximately how many calories of latent heat ?
- (A) 200
- (B) 400
- (C) 600
- (D) 800
11. During the cumulus stage of a thunderstorm :
- (A) Strong updrafts and down-drafts take place within the same cumulonimbus cloud
- (B) Updrafts of air lead to formation of cloud
- (C) Lightning is more likely to be intense
- (D) Precipitation is most intense
9. उष्णवरणांत .....
- (A) वातावरणाच्या कुठल्याही स्तरापेक्षा जास्त वायुभार असतो
- (B) ह्यात कर्ब वायू असल्याने जास्त तापमान असते
- (C) ह्यामधील हवेचे रेणू सूर्यापासून निघणारे उच्च ऊर्जाय लघू लहरीचे प्रारण शोषून घेतात त्यामुळे तापमान वाढते
- (D) वातावरणातील सर्वात थंड स्तर
10. प्रती 1 ग्रॅम पाण्याचे बाष्पीभवन झाल्यावर त्यामध्ये अंदाजे किती कॅलरीज उष्णता असेल ?
- (A) 200
- (B) 400
- (C) 600
- (D) 800
11. झंझावाताच्या क्युमुलस स्थिती मध्ये .....
- असते.
- (A) शक्तीमान उर्ध्वगामी आणि अधोगामी हवेचे स्रोत एकाच क्युमुलोनॅंबस ढगांत होतात
- (B) उर्ध्वगामी हवेचा स्रोतामुळे ढग तयार होतात
- (C) जोरदार वीजा चमकण्याची संभाव्यता जास्त असते
- (D) जोरदार वृष्टी होते

12. Assertion (A) : Land surface heats more quickly and to a greater extent than water surface when subjected to an equal amount of insolation.

Reason (R) : The specific heat of land is more than that of water.

In the context of the above two statements which one of the following is correct :

- (A) Both 'A' and 'R' are true and 'R' is the correct explanation of 'A'
- (B) Both 'A' and 'R' are true but 'R' is not a correct explanation of 'A'
- (C) 'A' is true but 'R' is false
- (D) 'A' is false but 'R' is true
13. A front, depicted on a weather map by a line with triangles pointing in the direction of the front movement, is a(n) ..... front.
- (A) Stationary
- (B) Occluded
- (C) Warm
- (D) Cold

12. विधान (A) : सारख्याच प्रमाणांत सूर्यतपन झाल्यास पाण्यापेक्षा जमीन जास्त प्रमाणांत व लवकर तापते.

कारण (R) : जमीनीची विशिष्ट उष्णता पाण्याच्या विशिष्ट उष्णतेपेक्षा जास्त असते.

खालील दिलेल्या संकेतशब्दामधून योग्य विकल्प निवडा :

- (A) 'A' आणि 'R' दोन्ही सत्य असून 'R' हे 'A' चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
- (B) 'A' आणि 'R' दोन्ही सत्य आहेत परंतु 'R' हे 'A' चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
- (C) 'A' सत्य आहे परंतु 'R' असत्य आहे
- (D) 'A' असत्य आहे परंतु 'R' सत्य आहे
13. हवामान नकाशावर आघाडीच्या गमनदिशेने काढलेली त्रिकोणांनी अंकित केलेली रेषा ..... आघाडी सूचित करते.
- (A) स्तब्ध
- (B) अधिधरण
- (C) उबदार
- (D) थंड

14. Which one of the following is *not* true or required for tropical cyclone development ?
- (A) A preexisting large scale flow pattern
(B) Moist unstable air
(C) Equatorial location
(D) Warm ocean surface water
15. What causes adiabatic change of temperature in an air mass ?
- (A) Change in pressure condition
(B) Contraction or expansion in air mass
(C) Fast radiation
(D) Strong winds
16. Arrange the regions of solar spectrum in ascending order of their wavelengths :
- (a) Ultraviolet
(b) Microwaves
(c) X-rays
(d) Television waves
- Select the appropriate option :
- (A) (d) (c) (b) (a)
(B) (a) (c) (d) (b)
(C) (c) (a) (b) (d)
(D) (b) (c) (a) (d)
14. खालीलपैकी कोणते विधान उष्णकटीबंधीय आवर्ताच्या निर्मिती बाबत सत्य नाही किंवा आवश्यक नाही ?
- (A) अगोदरच अस्तित्वात असणारा मोठ्या प्रमाणावरील प्रवाराचा आकृतीबंध
(B) आर्द्र अस्थिर हवा
(C) विषुववृत्तीय स्थान
(D) उबदार सागरपृष्ठीय पाणी
15. वायुराशीमध्ये तापमानातील अक्रमी फरक कोणत्या कारणामुळे होतो ?
- (A) वायुभारच्या स्थितीमधील बदल
(B) वायुराशीमधील आकुंचन व प्रसरण
(C) जळदप्रारण
(D) वारे
16. तरंगलांबीनुसार सौरवर्णपटाची चढत्याक्रमाने मांडणी करा :
- (a) अतीनीळ लहरी
(b) सूक्ष्म लहरी
(c) क्ष-किरण
(d) दूरदर्शन लहरी
- योग्य विकल्प निवडा :
- (A) (d) (c) (b) (a)
(B) (a) (c) (d) (b)
(C) (c) (a) (b) (d)
(D) (b) (c) (a) (d)

17. Ocean currents are deflected due to .....
- (A) Tides
(B) Winds
(C) Coriolis force
(D) Magnetic force
18. Coral reefs which are near shore and parallel to the coast are called .....
- (A) Fringing reefs
(B) Barrier reefs
(C) Atoll
(D) Submerged reefs
19. .... has below normal salinity values.
- (A) Hudson bay
(B) Carribean sea
(C) Gulf of California
(D) Gulf of Oman
17. सागरी प्रवाहांचे ..... मुळे विचलन होते.
- (A) भरती ओहोटी
(B) वारे
(C) कोरीआलीस प्रेरणा
(D) चुंबकीय शक्ति
18. किनारा समीप व किनाऱ्याला समांतर असलेल्या प्रवाळ भितीस ..... म्हणतात.
- (A) अनुतटीय प्रवाळ
(B) रोधक प्रवाळ
(C) कंकणाकृती प्रवाळ
(D) बुडालेले प्रवाळ
19. .... समुद्राची क्षारता सामान्य क्षारतेपेक्षा कमी असते.
- (A) हडसन उपसागर
(B) कॅरीबिअन समुद्र
(C) कॅलिफोर्नियाचे आखात
(D) ओमानचे आखात

20. Carnegie ridge is a part of ..... ocean basin.
- (A) Indian
(B) East Pacific
(C) West Pacific
(D) North Atlantic
21. Savanna biome is usually associated with :
- (A) Tropical wet and dry climate
(B) Equatorial wet climate
(C) Tropical dry climate
(D) Tropical semi-arid climate
22. The largest ecosystem in the world is :
- (A) Forests
(B) Deserts
(C) Rivers
(D) Oceans
20. कार्नेजी पर्वत रांग ..... चा विभाग आहे.
- (A) हिंदी महासागर
(B) पूर्व प्रशांत महासागर
(C) पश्चिम प्रशांत महासागर
(D) उत्तर अटलांटिक महासागर
21. सवाना जैवसंहती सामान्यपणे ..... शी निगडीत असते.
- (A) उष्णकटिबंधीय आर्द्र व शुष्क हवामान
(B) विषुववृत्तीय आर्द्र हवामान
(C) उष्णकटिबंधीय शुष्क हवामान
(D) उष्णकटिबंधीय अर्धशुष्क हवामान
22. जगातील सर्वात मोठी परीसंस्था ..... आहे.
- (A) अरण्ये
(B) वाळवंटे
(C) नद्या
(D) समुद्र

23. Which one of the following is considered to be the global carbon sink ?
- (A) Antarctic ice sheet
(B) Sahara desert
(C) Equatorial rainforest
(D) Arctic ocean
24. The term "Geography" was first used by :
- (A) Aristotle
(B) Eratosthenes
(C) Hipparchus
(D) Herodotus
25. Which one of the following concepts is associated with Vidal-de-la Blache ?
- (A) Landscape chorology
(B) Determinism
(C) Terrestrial whole
(D) Landschaft
23. पुढीलपैकी कोणता प्रदेश जागतिक कार्बन निमज्जी आहे ?
- (A) अंटार्क्टिक हिमस्तर
(B) सहारा वाळवंट
(C) विषुववृत्तीय पर्जन्य वन
(D) आर्क्टिक महासागर
24. 'भूगोल' ही संज्ञा सर्वप्रथम कोणी वापरली ?
- (A) अॅरिस्टॉटल
(B) इरेटोस्थेनीस
(C) हिप्पारकस
(D) हिरोडोटस
25. खालीलपैकी कोणती संकल्पना विडाल-डी-ला-ब्लाश यांच्याशी निगडीत आहे ?
- (A) भूदृशीय क्षेत्र वर्णन
(B) निश्चयवाद
(C) भौमिक साकल्य
(D) लँडशाफ्ट

26. The concept that "Geography should be concerned essentially with the formulation of scientific laws is known as :
- (A) Idiographic approach
 (B) Behavioural approach
 (C) Radical approach
 (D) Positivistic approach
27. The term "possibilism" is coined by :
- (A) Shaefer
 (B) Blache
 (C) Sauer
 (D) Febvre
28. The definition of Geography as "The scientific description of earth as the world of man" is given by :
- (A) Richard Hartshorne
 (B) Griffith Taylor
 (C) David Shaefer
 (D) William Bunge
26. भूगोल विशेषतः "वैज्ञानिक नियमांच्या सूत्रबद्ध मांडणीशी निगडीत असावा" या संकल्पनेस म्हणतात :
- (A) अनन्यसाधारण दृष्टीकोन
 (B) वर्तणूक दृष्टीकोन
 (C) उन्मुलनवादी दृष्टीकोन
 (D) प्रत्यक्षवादी दृष्टीकोन
27. संभववाद ही संज्ञा ..... यांनी मांडली.
- (A) शेफर
 (B) ब्लाश
 (C) सॉयर
 (D) फेब्वरे
28. 'मानवाचे विश्व या दृष्टीकोनातून पृथ्वीचे शास्त्रीय वर्णन' अशी भूगोलाची व्याख्या ..... यानी केली आहे.
- (A) रिचर्ड हार्टशॉर्न
 (B) ग्रिफीथ टेलर
 (C) डेव्हीड शेफर
 (D) विल्यम बंग

29. Which one of the following cannot be regarded as a Paradigm ?
- (A) Determinism
(B) Radicalism
(C) Possibilism
(D) Areal differentiation
30. The approach in Geography which states that actions are motivated by cognitive process in the sense of :
- (A) Positivism
(B) Humanism
(C) Behaviourism
(D) Radicalism
31. The highest infant mortality is observed in :
- (A) Africa
(B) South America
(C) Asia
(D) Oceania
29. खालीलपैकी कोणते एक बृहत् प्रतिमान म्हणून समजले जात नाही ?
- (A) निश्चयवाद
(B) उन्मुलनवाद
(C) संभववाद
(D) क्षेत्रिय भिन्नता
30. भूगोलातील एक दृष्टीकोन, ज्याच्या मते क्रिया ह्या बोधीय प्रक्रियांनी प्रेरित असतात, तो म्हणजे .....
- (A) प्रत्यक्षवाद
(B) मानवतावाद
(C) वर्तणूकवाद
(D) उन्मूलकवाद
31. सर्वात जास्त अर्भकमृत्यूप्रमाणे ..... यात आढळते.
- (A) आफ्रिका
(B) दक्षिण अमेरीका
(C) आशिया
(D) ओशियानिया

32. Prairies of North America were settled by migrants in :
- (A) 16th Century
(B) 17th Century
(C) 18th Century
(D) 19th Century
33. Which one of the following is *not* a characteristic of population ?
- (A) Fertility
(B) Mortality
(C) Literacy
(D) Number of persons
34. The characteristics of over-population is given by :
- (a) Low per capita income
(b) Low gross national product
(c) High mortality
(d) High unemployment rate
- Select the appropriate option from the following :
- (A) (a), (b) and (c)
(B) (a), (b) and (d)
(C) (a), (c) and (d)
(D) (b), (c) and (d)
32. उत्तर अमेरिकेतील प्रेअरी गवताळप्रदेशात ..... वस्ती केली गेली.
- (A) 16व्या शतकात
(B) 17व्या शतकात
(C) 18व्या शतकात
(D) 19व्या शतकात
33. खालीलपैकी कोणते एक लोकसंख्येचे वैशिष्ट्ये नाही ?
- (A) जननदर
(B) मृत्यूदर
(C) साक्षरता
(D) लोकांची संख्या
34. अत्यधिक लोकसंख्येची वैशिष्ट्ये ..... ने दिळी जातात.
- (a) निम्न दरडोई उत्पन्न
(b) निम्न एकूण राष्ट्रीय उत्पादन
(c) उच्च मृत्यूता
(d) उच्च बेरोजगारी प्रमाण
- खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडा :
- (A) (a), (b) व (c)
(B) (a), (b) व (d)
(C) (a), (c) व (d)
(D) (b), (c) व (d)

35. Desakota concept in urban geography was proposed by :

- (A) T.G. McGee
- (B) T.K. Macmillan
- (C) Robert Smith
- (D) R. Ramchandran

36. Urban sprawl means :

- (A) Physical spread
- (B) Encroachment
- (C) Haphazard urban development
- (D) Continuous urban development

37. Rank-size rule refers to :

- (a) The early stage of simple economic structure
- (b) Direct functional relation between rank-size distribution and economic development
- (c) The advanced stage of economic development
- (d) Second ranking city has one half the population of first ranking city

Select the appropriate option from the following :

- (A) (a) and (b)
- (B) (b) and (c)
- (C) (a), (c) and (d)
- (D) (b), (c) and (d)

35. नागरीभूगोळातील 'डेसाकोटा' संकल्पना ..... ने सुचविळी.

- (A) टी.जी. मॅकगी
- (B) टी.के. मॅकमिळन
- (C) रॉबर्ट स्मिथ
- (D) आर. रामचंद्रन

36. नागरी पसरण म्हणजे .....

- (A) भौतिक पसारा
- (B) अतिक्रमण
- (C) गळथान नागरी विकास
- (D) सलग नागरी विकास

37. श्रेणी-आकारमान नियम ..... चा निर्देश करतो.

- (a) साध्या आर्थिक संरचनेचा लवकरचा टप्पा
- (b) रँक साईस डीस्ट्रीब्यूशन आणि आर्थिक विकास यामधील प्रत्यक्ष कार्यात्मक संबंध
- (c) आर्थिक विकासाचा प्रगत टप्पा
- (d) दुसऱ्या क्रमांकावरील शहराची लोकसंख्या पहिल्या क्रमांकावरील शहराच्या लोकसंख्येच्या निम्मी असते

खालीलपैकी योग्य विकल्प निवडा :

- (A) (a) व (b)
- (B) (b) व (c)
- (C) (a), (c) व (d)
- (D) (b), (c) व (d)

38. Christaller's measure of centrality is based upon :
- (A) Population
(B) Concentration of the telephones
(C) Specialization of retail facilities
(D) Number of banks
39. The basis for the classification of agriculture by Whittlesey is :
- (A) Forms of livestock grazing activities
(B) Regional distribution of principal crops
(C) Distribution of climatic elements
(D) Functional forms of agriculture
40. If the manufacturing process involves weight loss of the raw material, the industry would be oriented towards :
- (A) Market
(B) Low transport cost location
(C) Raw material site
(D) Least labour cost site
38. ख्रिस्टलरचे केंद्रीयतेचे मापन..... वर आधारलेले आहे.
- (A) लोकसंख्या
(B) दुरध्वनी घनता
(C) किरकोळ सोयींचे विशेषीकरण
(D) बँकांची संख्या
39. व्हिटलसे यांनी केलेल्या कृषी वर्गीकरणाचा आधार ..... आहे.
- (A) पशुपालन क्रियांचे प्रकार
(B) प्रमुख पिकांचे प्रादेशिक वितरण
(C) हवामान घटकांचे वितरण
(D) शेतीचे कार्यात्मक स्वरूप
40. जर एखाद्या उत्पादन प्रक्रियेत कच्चा मालाच्या वजनात घट होत असेल, तर तो उद्योग कशाकडे अभिमुख बनेल ?
- (A) बाजारपेठ
(B) अल्प वाहतूक खर्चाचे ठिकाण
(C) कच्चा मालाचे ठिकाण
(D) कमीतकमी मजूर खर्च ठिकाण

41. Which *one* of the following economic activity provides sustenance to the larger population in Eastern USA ?
- (A) Primary
(B) Secondary
(C) Tertiary
(D) Quaternary
42. Which one of the following mining region is more diversified in mineral production ?
- (A) Karaganda
(B) Kirkuk
(C) Kuznetsk
(D) Fushun
43. What is the most urgent solution for the exhausting forest resources ?
- (A) Protection
(B) Afforestation
(C) Conservation
(D) Regeneration
41. खालीलपैकी कोणती आर्थिक क्रिया पूर्व यू.एस.ए. मधील बहुसंख्य लोकसंख्येचे पोषण करते ?
- (A) प्राथमिक
(B) द्वितीय
(C) तृतीय
(D) चतुर्थक
42. खालीलपैकी कोणत्या खाण प्रदेशात खनिज उत्पादनात जास्त विविधता आढळते ?
- (A) कारागंडा
(B) किरकूक
(C) कुझनेस्ट
(D) फुशून
43. वन साधनसंपदाच्या न्हासावर जास्त तातडीची उपाययोजना कोणती ?
- (A) संरक्षण
(B) वनीकरण
(C) संवर्धन
(D) पुनर्निर्मिती

44. Efficiency of the transport network accessibility has greater relevance to ..... situation.
- (A) International
(B) National
(C) Intra-regional
(D) Inter-regional
45. The transport cost .....
- (A) Increases proportional to the distance
(B) Increases with distance, but with a decreasing rate
(C) Increases with a stepped rate of increase
(D) Increases with the distance, but with a increasing rate
46. Jonasson's model is modification of ..... model.
- (A) Input-output model
(B) Von Thunen model
(C) Diffusion model of Haggerstrand
(D) Decision-making model
44. 'वाहतुक-जाळे-सुगमता' ची क्षमता खालीलपैकी ..... स्थितीशी जास्त सुसंबद्ध आहे.
- (A) आंतरराष्ट्रीय
(B) राष्ट्रीय
(C) आंतर-प्रादेशिक
(D) अंतर-प्रादेशिक
45. वाहतूक मूल्य .....
- (A) अंतराच्या प्रमाणात वाढते
(B) अंतराच्या प्रमाणात वाढते परंतु दरानुसार कमी होते
(C) पायरीपायरीच्या दराने वाढत जाते
(D) वाढीव दरानुसार अंतराच्या प्रमाणात वाढत जाते
46. जोनासोन्स प्रारूप हे ..... प्रारूपाचे रूपांतर आहे.
- (A) आदान-प्रदान प्रारूप
(B) व्हॅन थ्यूननचे प्रारूप
(C) हॅगरस्ट्रॅण्डचे विसरण प्रारूप
(D) निर्णयकारी प्रारूप

47. Which of the following countries is known as buffer state ?
- (A) Mongolia
(B) Myanmar
(C) Afghanistan
(D) Bangladesh
48. Which of the following is an example of physical boundaries ?
- (A) USA and Canada
(B) Spain and France
(C) France and Belgium
(D) India and Pakistan
49. Which one of the following pairs is *not* correctly matched ?
- (A) Heartland—Mackinder
(B) Rimland—Spykman
(C) Geopolitics—Kjellen
(D) Pivot area—Meining
47. खालीलपैकी कोणता देश मृदंग राष्ट्र आहे ?
- (A) मंगोलिया
(B) म्यानमार
(C) अफगानिस्तान
(D) बांग्लादेश
48. खालीलपैकी कोणते प्राकृतिक सीमारेषेचे उदाहरण आहे ?
- (A) यु.एस.ए. व कॅनडा
(B) स्पेन व फ्रान्स
(C) फ्रान्स व बेल्जियम
(D) भारत व पाकीस्तान
49. खालीलपैकी कोणती विजोड जोडी आहे ?
- (A) मर्मभूमी—मॅकेन्डर
(B) रीमलॅन्ड—स्पाईकमन
(C) भूराजनीतीशास्त्र—केजलेन
(D) टेकू क्षेत्र—मेनींग

50. Which of the following indicators is used in calculating the Human Development Index (HDI) ?
- (A) Level of unemployment and rate of inflation
- (B) Rate of inflation and life expectancy at birth
- (C) Life expectancy at birth and educational attainment
- (D) Level of unemployment and educational attainment
51. The term 'Topohilia' is coined by Yi-Fu-Tuan describes :
- (A) Local topographical conditions
- (B) Hilly terrain
- (C) The effective bond between people and place
- (D) Man-environment relations
50. मानवी विकास निर्देशांक काढण्यासाठी पुढीलपैकी कोणते निकष वापरले जातात ?
- (A) बेरोजगारीची पातळी व चलनवाढीचा दर
- (B) चलनवाढीचा दर व जन्मवेळीच्या आयुर्मानाचा अंदाज
- (C) जन्मवेळीच्या आयुर्मानाचा अंदाज व शैक्षणिक सिद्धता
- (D) बेरोजगारीची पातळी व शैक्षणिक सिद्धता
51. यी-फू-टॉन यांनी प्रस्तुत केलेली 'टोपोहिलीया' ही संज्ञा ..... वर्णन करते.
- (A) स्थानिक स्थलदर्शक स्थिती
- (B) डोंगराळ प्रदेश
- (C) लोक व स्थान यामधील प्रभावी संबंध
- (D) मानव-पर्यावरण संबंध

52. .... is the term used by Tonnie to describe a small close-knit community with social identity.

- (A) Gemeinschaft
- (B) Gesellschaft
- (C) Geosophy
- (D) Gestalt

53. Assertion (A) : Sri Lanka suffers from ethnic problem.

Reason (R) : International migration was encouraged during colonial period.

Select the *correct* answer from the following :

- (A) Both 'A' and 'R' are true and 'R' is the correct explanation of 'A'
- (B) Both 'A' and 'R' are true but 'R' is not the correct explanation of 'A'
- (C) 'A' is true but 'R' is false
- (D) 'A' is false but 'R' is true

52. लहान एकत्र बांधलेला समुह आणि सामाजिक ओळख यातील संबंध वर्णन करण्यासाठी टोनीजे ..... ही संज्ञा वापरली.

- (A) जेमेनशाफ्ट
- (B) जेसेलशाफ्ट
- (C) जिओसॉफी
- (D) गेस्टाल्ट

53. विधान (A) : श्रीलंकेला वांशिक समस्या भेडसवतात.

कारण (R) : वसाहतकाळात त्यांनी आंतरराष्ट्रीय स्थलांतराला उत्तेजन दिले.

योग्य पर्याय निवडा :

- (A) दोन्ही 'A' व 'R' सत्य आहेत व 'R' हे 'A' चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
- (B) दोन्ही 'A' व 'R' सत्य आहेत परंतु 'R' हे 'A' चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
- (C) 'A' सत्य परंतु 'R' असत्य आहे
- (D) 'A' असत्य परंतु 'R' सत्य आहे

54. In which state of India caste diversity is the highest ?

- (A) Orissa
- (B) Tamil Nadu
- (C) Karnataka
- (D) Kerala

55. Assertion (A) : City regions have stable boundary.

Reason (R) : These regions are influenced by city.

Select the correct alternative using the codes given below :

- (A) Both 'A' and 'R' are true and 'R' is the correct explanation of 'A'
- (B) Both 'A' and 'R' are true but 'R' is not the correct explanation of 'A'
- (C) 'A' is true but 'R' is false
- (D) 'A' is false but 'R' is true

54. भारतातील खालीलपैकी कोणत्या राज्यात जातीय विविधता सर्वात जास्त आहे ?

- (A) ओरीसा
- (B) तामिळनाडु
- (C) कर्नाटक
- (D) केरळ

55. विधान (A) : शहरी प्रदेशांना स्थिर सीमारेषा असतात.

कारण (R) : हे प्रदेश शहरांच्या प्रभावाखाली असतात.

खाली दिलेल्या संकेत शब्दामधून योग्य विकल्प निवडा :

- (A) 'A' आणि 'R' दोन्ही सत्य असून 'R' हे 'A' चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
- (B) 'A' आणि 'R' दोन्ही सत्य आहेत परंतु 'R' हे 'A' चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
- (C) 'A' सत्य आहे परंतु 'R' असत्य आहे
- (D) 'A' असत्य आहे परंतु 'R' सत्य आहे

56. Which one of the following is *not* a formal region ?

- (A) Jhelum Basin
- (B) Sundarban
- (C) Thar
- (D) Bandipur-Madhupalai

57. Process of packing of small regions in large regions gives regional :

- (a) Division
- (b) Agglomeration
- (c) Hierarchy
- (d) Synthesis

Select the appropriate option from the following :

- (A) (a) and (b)
- (B) (b) and (c)
- (C) (c) and (d)
- (D) (a) and (c)

56. खालीलपैकी कोणता आकारीक प्रदेश नाही ?

- (A) झेळम खोरे
- (B) सुंदरबन
- (C) थर
- (D) बंदिपूर-मधुमळई

57. लहान प्रदेशांच्या मोठ्या प्रदेशामध्ये बांधणीकरणाच्या प्रक्रीयेमुळे प्रादेशिक ..... मिळते.

- (a) विभागणी
- (b) समुहन
- (c) श्रेणीरचना
- (d) संश्लेषण

खालीलपैकी योग्य विकल्प निवडा :

- (A) (a) आणि (b)
- (B) (b) आणि (c)
- (C) (c) आणि (d)
- (D) (a) आणि (c)

58. India has partially rolled back regional policy in :

- (A) 1965
- (B) 1966
- (C) 1977
- (D) 1991

59. Thar desert is a ..... region.

- (a) Formal
- (b) Functional
- (c) Nodal
- (d) Resource

Select the correct alternative from the following code :

- (A) (a) and (b)
- (B) (b) and (c)
- (C) (c) and (d)
- (D) (a) and (c)

58. भारताने ..... वर्षी प्रादेशिक धोरणात अंशतः माघार घेतली.

- (A) 1965
- (B) 1966
- (C) 1977
- (D) 1991

59. थर वाळवंट हा ..... प्रदेश आहे.

- (a) आकारिक
- (b) कार्यात्मक
- (c) बिंदू
- (d) साधनसंपदा

खालीलपैकी योग्य विकल्प निवडा :

- (A) (a) आणि (b)
- (B) (b) आणि (c)
- (C) (c) आणि (d)
- (D) (a) आणि (c)

60. After globalisation started in India per capita state income has :
- (A) Converged
(B) Remained unchanged
(C) Diverged
(D) Peaked
61. What is the correct sequence of determining a new boundary ?
- (A) Delimitation, demarcation, allocation
(B) Allocation, delimitation, demarcation
(C) Demarcation, delimitation, allocation
(D) Allocation, demarcation, delimitation
62. Cumban valley is located in .....
- (A) Kerala
(B) Tamil Nadu
(C) Karnataka
(D) Andhra Pradesh
60. भारतात जागतिकीकरण सुरु झाल्यानंतर राज्यांच्या दरडोई उत्पन्नातील दरी :
- (A) कमी झाली
(B) बदलली नाही
(C) वाढली
(D) कळसावली
61. नवीन सीमा निश्चित करणाचा योग्य अनुक्रम कोणता ?
- (A) निश्चिती, आखणी, वाटप
(B) वाटप, निश्चिती, आखणी
(C) आखणी, निश्चिती, वाटप
(D) वाटप, आखणी, निश्चिती
62. कंबन दरी ..... येथे स्थित आहे.
- (A) केरळ
(B) तमिळनाडू
(C) कर्नाटक
(D) आंध्र प्रदेश

63. Out of the "Eight Thousander" peaks in the world, how many are located outside the Himalayas ?
- (A) Three
(B) Zero
(C) Five
(D) Two
64. Which one of the following factors does not influence the mechanism of Monsoon ?
- (A) High order deviation of ITCZ
(B) Development of low-pressure area in the north-western parts of the sub-continent
(C) Crossing of equator by South-easterlies
(D) Frequent occurrence of tropical cyclones
63. जगातील "आठ हजारी" शिखरांपैकी किती शिखरे हिमालयाबाहेर आढळतात ?
- (A) तीन
(B) शून्य
(C) पाच
(D) दोन
64. खालीलपैकी कोणता घटक मोसमी वाऱ्यांच्या प्रक्रियेवर परिणाम करित नाहीत ?
- (A) ITCZ चे मोठ्या प्रमाणातील विचलन
(B) भारतीय भूखंडाच्या वायव्य भागातील कमी दाबपट्टा निर्मिती
(C) आग्नेयी वाऱ्यांचे विषुववृत्त ओलांडणे
(D) वारंवार उष्णदेशीय आवर्त होणे

65. .... state has utilised wind power to a maximum extent.
- (A) Tamil Nadu
(B) Kerala
(C) Karnataka
(D) Gujarat
66. Watch-making is ..... type of industry.
- (A) Raw-material oriented
(B) Labour oriented
(C) Energy oriented
(D) Foot loose
67. Which of the following regions has mostly azonal soils ?
- (A) Kathiawar Peninsula
(B) Sundarban
(C) Chhota Nagpur Plateau
(D) Baghelkhand
65. .... या राज्यामध्ये पवन उर्जेचे जास्तीत जास्त समुपयोजन केले गेले आहे.
- (A) तमिळनाडू
(B) केरळ
(C) कर्नाटक
(D) गुजरात
66. घड्याळे तयार करण्याचा उद्योग ..... या प्रकारामध्ये मोडतो.
- (A) कच्च्या मालावर आधारित
(B) कामगार आधारित
(C) ऊर्जा आधारित
(D) पदभ्रष्ट
67. खालीलपैकी कोणत्या प्रदेशामध्ये अविभागीय प्रकारची मृदा विशेषत्वाने आढळते ?
- (A) काठेवाड द्वीपकल्प
(B) सुंदरबन
(C) छोटा नागपूर पठार
(D) बाघेलखंड

68. The following table gives the list of states along the Western Ghats and the number of World Heritage sites from different states, recently recognised by UNESCO :

Name of State	Number of Heritage Sites
Maharashtra (MH)	20
Goa (GO)	10
Karnataka (KA)	05
Kerala (KE)	04
Tamil Nadu (TN)	00

Which of the following matches of the state and number of heritage sites is correct ?

- (A) (MH)—00, (GO)—05, (KA)—10, (KE)—20, (TN)—04
- (B) (MH)—20, (GO)—05, (KA)—10, (KE)—00, (TN)—04
- (C) (MH)—04, (GO)—00, (KA)—10, (KE)—20, (TN)—05
- (D) (MH)—10, (GO)—05, (KA)—00, (KE)—20, (TN)—04
69. In which of the following year first 'Tourism Policy of India' was introduced ?
- (A) 1974
- (B) 1982
- (C) 1990
- (D) 1993

68. पश्चिम घाटामध्ये मोडणाऱ्या राज्यांची, तसेच अलिकडे युनेस्को या संस्थेने निर्धारित केलेल्या जागतिक वारसा स्थळांची त्यामधील आढळणारी संख्या यांची यादी वेगवेगळी दिली आहे. त्यांच्या त्याखाली दिलेल्या जोड्यांपैकी कोणती जोडी बरोबर आहे ते ओळखा :

राज्ये	जागतिक वारसा स्थळांची राज्यांमधील संख्या
महाराष्ट्र (म)	20
गोवा (गो)	10
कर्नाटक (क)	05
केरळ (के)	04
तमिळनाडू (त)	00

पर्याय :

- (A) (म)—00, (गो)—05, (क)—10, (के)—20, (त)—04
- (B) (म)—20, (गो)—05, (क)—10, (के)—00, (त)—04
- (C) (म)—04, (गो)—00, (क)—10, (के)—20, (त)—05
- (D) (म)—10, (गो)—05, (क)—00, (के)—20, (त)—04
69. खालीलपैकी कोणत्या वर्षी भारताचे पहिले पर्यटन धोरण लागू करण्यात आले ?
- (A) 1974
- (B) 1982
- (C) 1990
- (D) 1993

70. The image of the earth's surface depicted on an aerial photograph and a satellite imagery appear similar, however, the former is analog in nature while the latter is .....
- (A) discrete
(B) digital
(C) distinct
(D) pictorial
71. .... technique allows perception of the qualitative, as well as, quantitative aspects of a distribution, using discrete and absolute values enumerated for unit areas.
- (A) Dasymetric
(B) Choropleth
(C) Dot distribution
(D) Proportional symbols
72. Equality of the values of all the three measures of central tendency is a sign of the distribution being ..... in nature.
- (A) Negatively skewed
(B) Laptokurtic
(C) Multimodal
(D) Normal
70. पृथ्वीच्या पृष्ठभागाची हवाई छायाचित्रातील प्रतिमा व उपग्रहीय प्रतिमा एकसारख्या वाटतात, परंतु त्यातील पहिली प्रतिमा ही सदृश स्वरूप असते, तर नंतरची प्रतिमा ..... असते.
- (A) पृथक्
(B) अंकीय
(C) स्पष्ट
(D) चित्रमय
71. घटक क्षेत्रांच्या परिगणित मूल्यांचा उपयोग करून त्यांचे गुणात्मक, तसेच संख्यात्मक पैलूंचे संवेदन ..... ह्या तंत्रामुळे शक्य होते.
- (A) डेसिमेट्रिक
(B) कोरोप्लेथ
(C) टिंब वितरण
(D) प्रमाणात्मक चिन्हांकन
72. केंद्रीय प्रवृत्तीच्या तीव्र परिमाणांच्या मूल्यांची समानता ही ते वितरण ..... असल्याचे लक्षण आहे.
- (A) ऋण कलीय
(B) अतिशिखरमानीय
(C) अनेक बहुलकीय
(D) प्रसामान्य

73. Product of the regression coefficients of "X on Y" and "Y on X" equations will yield a value of :
- (A) Coefficients of variations
 (B) Coefficients of correlation
 (C) Multiple correlation
 (D) Partial correlation
74. Which of the following is *not* a property of standard scores ?
- (A) These are free from unit of measurement
 (B) These values indicate the difference between mean and observed scores
 (C) The differences between mean and observed scores are measured in terms of standard deviation
 (D) The standard deviation of these scores equals to zero
75. For the selection of sample profile lines, in the study of beach slope characteristics ..... sampling technique is best suited.
- (A) Sequential
 (B) Systematic
 (C) Random
 (D) Stratified
73. 'क्ष च्या य वरील' आणि 'य च्या क्ष वरील' समाश्रयणाच्या सहगुणांकाच्या गुणाकारातून ..... चे मूल्य मिळते.
- (A) प्रचरणाचा सहगुणांक
 (B) सहसंबंधाचा सहगुणांक
 (C) बहुचलीय सहसंबंध
 (D) आंशिक सहसंबंध
74. खालीलपैकी कोणता गुणधर्म प्रमाणित मूल्यांचा गुणधर्म नाही ?
- (A) ही मूल्ये, मापन एककारहित असतात
 (B) ही मूल्ये, निरीक्षण मूल्यांचे सरासरीपासूनचे अंतर दर्शवितात
 (C) निरीक्षण मूल्य व सरासरी यातील अंतराचे मापन प्रमाणित विचलनात केले जाते
 (D) प्रमाणित मूल्याच्या प्रमाणित विचलनाचे मूल्य शून्य असते
75. पुळणाच्या उतार गुणधर्माच्या अभ्यासासाठी, छेद रेषांच्या नमुना निवडीरा ..... नमुना तंत्र सर्वात योग्य ठरेल.
- (A) क्रमबद्ध
 (B) पद्धतशीर
 (C) यादृच्छिक
 (D) स्तरित

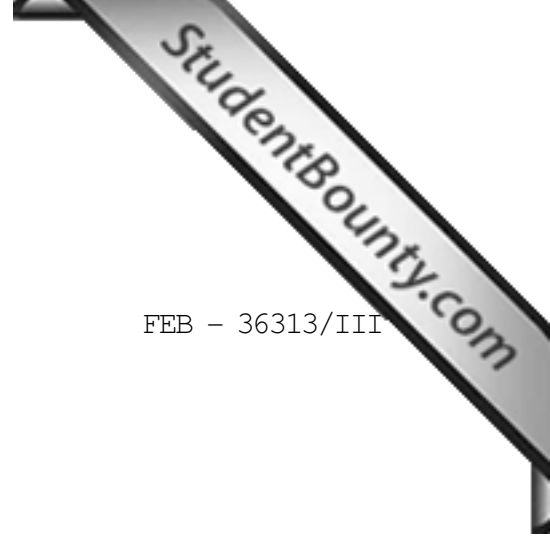
FEB - 36313/III

ROUGH WORK

StudentBounty.com

FEB - 36313/III

ROUGH WORK

Test Booklet No.

प्रश्नपत्रिका क्र.

M

Paper-III

GEOGRAPHY

Signature and Name of Invigilator

Seat No.

--	--	--	--	--	--

(In figures as in Admit Card)

1. (Signature) .....

(Name) .....

Seat No. ....

(In words)

2. (Signature) .....

(Name) .....

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

FEB - 36313**Time Allowed : 2½ Hours]****[Maximum Marks : 150****Number of Pages in this Booklet : 32****Number of Questions in this Booklet : 75****Instructions for the Candidates**

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of 75 objective type questions. Each question will carry two marks. All questions of Paper-III will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
  - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
  - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
  - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (C) is the correct response.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.**
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
- There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत 75 बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास दोन गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्यांला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी आवश्यक तपासून घ्याव्यात.
  - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
  - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून घ्यावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
  - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळ/निळ्या करावा.
उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत. इतर टिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या टिकाणा व्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूप केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गाचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्यांला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**